

Vastine asiassa 84/MN/2017

Puolisoni Tamminen Teemu avustaa kanien hoidossa ja ruokinnassa antamieni ohjeiden mukaan, mutta hänellä ei ole syvempää tietoa tai koulutusta eläinten hoidosta eikä vastuuta näistä kaneista joiden omistajana on allekirjoittanut. Tarkastuskertomuksen mukaan 2.10. Tamminen olisi ollut läsnä tarkastuksen ajan, mutta näinhän ei todellisuudessa ollut, vaan hän ehti paikalle vasta myöhemmin. Tamminen ei ole myöskään osannut kertoa millaisia toimenpiteitä meiltä on vaadittu tai missä ajassa. Itse en puhelimitse ole ymmärtänyt kaikkia vaadittuja korjaustoimenpiteitä suoritettavaksi joten en voi hyväksyä lausuntoa: ”Vaikka kirjallinen päätösluonnos tuli teille viikonkuluttua ensi käynnistä, viranomaisen päätösluonnoksen vaatimus oli teillä tiedossa jo 2.10.2017.” Puhelinkeskustelusta pystyn muistamaan vain huolen pellolla olevien kanien säänsuojasta ja sen asian me korjasimme heti samalla viikolla lisäämällä kaneille kopit. Lisäksi siivosimme useita häkkejä joissa oli korkeaksi kertyneet pehkukerrokset.

Yleistä

Kaneja on tällä hetkellä 310 yksilöä ja niillä on käytössä 178 häkkiä tai isompaa tarhaa. Ryhmät ovat pieniä (pareista 3-4 kanin ryhmiin) ja keskenään toimeentulevista yksilöistä koottuja. Suurimmatkin ryhmät käsittävät tällä hetkellä vain 6 ja 7 yksilöä.

Kanit ovat turkisten ja lihantuotantotarkoituksessa pidettyjä kanirotuja ja risteytyksiä, pääasiassa kuitenkin rex-rotuisia turkiskaneja. Eviran sivuilla sanotaan selkeästi, ettei valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta koske tuotantokaneja. (lähde:

<https://www.evira.fi/elaimet/elainsuojelu-ja-elainten-pito/elainsuojelupitopaikoissa/tuotantoelaimet/tuotantokanit/>)

Kaneilla on pääasiassa hyvin paljon suuremmat tilat kuin lemmikkikaniltakaan edellytetään, tämän mahdollistaa niiden ulkona asuttaminen suurissa tarhoissa, maapohjahäkeissä ja laiduntamiseen tarkoitetuissa siirrettävissä häkeissä. Käytössämme oleva sisäkanilaosuus on pieni rakennus, jossa häkit ovat pieniä, mutta aika marginaalisesti lemmikkikanin asetusten vaatimia pienempiä. Esimerkiksi 0,5 neliön häkissä saa pitää 3 kg kokoista lemmikkikania, meillä niissä saattaa olla yksilöitä jotka ovat hieman yli tuon kolmen kilon. Pari vanhaa kerroshäkkiä joissa häkkiosaston korkeus jää matalaksi on vielä käytössä mutta näistä olen luopumassa kokonaan, arviolta vuoden loppuun mennessä kun riittävä määrä uusia häkkejä valmistuu. Ylivoimaisesti suurin osa kaneista on kuitenkin jo nytkin riittävän kokoisissa häkeissä myös lemmikkikaniasetuksen mukaan, ja tähän myös pyrimme tiloja uusittaessa ja lisätessä.

Suoja sääolosuhteita vastaan

Kiinteät tarhat ja häkit

Isommat tarhat (2-8 neliötä, korkeat seinät) ovat kattamattomia paitsi verkolla petojen varalta, mutta kaneilla on pesäkopit jonne mennä suojaan. Tarhan sivuseiniä on suojattu pressuilla auringonpaahteelta, joka on kaneille ollut paljon pahempi vaiva kuin sade tai lumi. Pienemmissä maapohjahäkeissä on puolet umpikattoa ja puolet verkkokattoa. Toinen pitkä sivu umpiseinää, toinen pääty ja sivu verkkoseinää, kuitenkin siten että katon alla toisellakin seinällä umpiseinää joka muodostaa suojan tuulelta sateen lisäksi.

Laiduntamiseen tarkoitetut häkit

Laidunhäkeissä on suurisilmäinen verkkopohja karkaamisen estämiseksi mutta joka mahdollistaa heinän syönnin. Laidunhäkit on katettu joko valokatteella tai pressulla tai vastaavalla sadesuojalla. Osassa on puiset tasot jonne kanit pääsevät maasta pois. Ymmärrän että suoja tuulta vastaan on avonaisella pellolla ollut puutteellinen mutta tämän puutteen korjasimme ensimmäisestä huomauksesta 2.10. tarkastuskäynnin jälkeen. Nyt kaneilla on myös pesäkopit joissa kuivaa olkea. Kanit laiduntavat niin kauan kuin syömiskelpoista heinää riittää, käytännössä siis niin kauan kuin maa ei jäädy. Sen jälkeen häkit nostetaan ylös maasta, sijoitetaan vierekkäin lisäsuojan tarjoamiseksi, katemateriaalit tarkistetaan (esim. repeytyneet pressut vaihdetaan uusiin tai nyttemmin kattopeltiin), sekä häkit kuivutetaan runsaasti oljella.

Lavahäkit (metallikehikkoiset häkit pellolla, 80x120 cm häkkikoreja kanihäkiksi muunnettuna)

Nämä häkit on asetettu riveihin siten että tarjoavat suojaa myös taka- ja sivuseinistä. Osassa häkkeitä on hyvät kattopellit mutta osassa repeytyneet pressut. Olemme suorittamassa korjaustoimenpiteitä näille häkeille ennen talvea, siksi osa esimerkiksi on tuotu pois riveistä. Teemme tarvittavat korjaustyöt nyt ensitilassa aloittamalla katemateriaalien uusinnalla. Näihin häkkeihin on tulossa puiset pesäkopit mittojen mukaan tehtynä, joten haluaisin tässä vaiheessa korostaa että vaikka pesäkopit vielä puuttuvat, niin suojaamme häkit sateelta ja tuulelta ja kuivitamme ne hyvin oljilla siihen asti kun pesäkopit valmistuvat.

Kettu- ja minkkihäkit

Osa kettuhäkeistä on toiminut laidunhäkinä ja osa tuotu jo pois laitumelta. Häkit on suojattu pressulla ja kuivitettu oljella, ellei ole vielä laidunkäytössä. Laidunkäytössä ollut sai pesäkopit ensimmäisestä huomauksesta tarkastuskäynnin 2.10. jälkeen. Minkkihäkit on nostettu ylös maasta ja kuivitettu oljella sekä suojattu katemateriaalilla.

Muut häkit

Käytössä on useita sekalaisia häkkeitä joista osa on ollut kesän laidunkäytössä (kuten ns. kokoontaitettavat kevytmetallihäkit), ja talveksi ne suojataan kuten muutkin laidunhäkit eli nostetaan ylös maasta ja kuivutetaan ja sivuseinät suojataan. Kaikki häkit on kesäaikaankin suojattu sääolosuhteita vastaan vähintään katemateriaalilla ja ne on myös sijoitettu rakennusten, puiden ja pensaiden luo tuulensuojan ja kuivitettu oljella. Pihalla on lisäksi turvekuivituksella olevia umpihäkkejä, joissa on umpipohja, katto ja kolme seinää ja vain etuseinässä on verkkoluukku. Näissä koppimaisissa häkeissä kanit ovat hyvässä säänsuojassa ympäri vuoden (aurinko/tuuli/sade) ja pysyvät kuivina.

Sisäkanilaan kuuluvat häkit

Kanilarakennus on sen verran pieni tila, että kuumuuden ja ilmanvaihdon takia siellä ei kesäisin pidetä kuin pieni osa kaneista. Osa sisäkanilaan kuuluvista häkeistä on vielä ulkona, kanilarakennuksen takana mm. kaikki tehdasvalmisteiset häkit sijoitetaan aina talveksi sisäkanilaan. Nekin on huolellisesti peitetty pressulla myös sivuista joten niiden sääsuojasta on huolehdittu kesän ulkonaolonkin ajan. Nämä ovat kuivikehäkkejä joissa on turve, joten niitä ei edes voi päästää kastumaan sillä kanit uisivat vedessä muuten. Eli pressut on kyllä huolellisesti pidetty häkkien päällä suojaamassa. Olen tekemässä sisäkanilaan pieniä muutostöitä, jonka takia siellä on juuri nyt hieman erikoisia järjestelyitä ja ”häkkikasoja”. Muutostöillä parannan häkkien sijoittelumahdollisuuksia ja helpotan hoitotöitä. Muutostöillä tarkoitan mm. ison, kiinteän tilaa vievän kerroshäkin purkamista ja hyllytasojen rakentamista tehdasvalmisteisten häkkien päällekin pinoamista varten. Kanilan edustalla (”terassilla”, sateensuojassa) olevat uudet vastavalmistuneet puiset häkit sijoitetaan myös sisäkanilaan parempaan säänsuojaan talven ajaksi.

Yksikään häkki ei ole ollut ilman minkäänlaista säänsuojaa. Kanit asuvat ympäri vuoden ulkolämpötiloissa eivätkä ne palele syyssäässä. Säätiloista kesän hellepäivät ovat kaneille huomattavasti haitallisempia kuin kylmät ilmat. Kanien luontaista käyttäytymistä on nukkua yhdessä kylki kyljessä tai ihan ”kasoissa”. Vastaavasti yhdessä asuvat kaniryhmän jäsenet mahtuvat kyllä samaan koppiin, jos ne koppiin haluavat mennä. Kanit eivät kuitenkaan välitä ”huonosta säästä”, ja haluavat ulkoilla vaikka sataisi räntää.

Olemme yhteistyöhaluisia mitä tulee säänsuojien parantamiseen, mutta en voi hyväksyä väitettä ettemmekö olisi tähänkin asti toimineet niinkuin olen lakia tulkinnut. Kanien hyvinvoinnissa ei ole mitään huomautettavaa mikä olisi aiheutunut puutteellisesta säänsuojasta, joten pidän kohtuullisena odotusta että saamme riittävästi aikaa tehdä muutostöitä suojien edelleen parantamiseksi.

Kanien ruokinta ja juomavesi

Kanin pääruoka on korsirehu eli heinä ja olki. Korsirehun jauhaminen kuluttaa kanin kasvavia hampaita normaalin tapaan. Esimerkiksi oksien pureskeleminen on turhaa hampaiden kulumisen kannalta, se kuluttaa lisäksi vain etuhampaita eikä tärkeitä takahampaita. Kanit saavat kuitenkin myös oksia silloin tällöin ihan virikkeenkin muodossa, ja etenkin talvisin havuja. Heinä jaetaan jokaiselle kanille joka päivä. Kaikissa häkeissä ei ole erillistä heinähäkkiä, osasta se on poistettu ihan poikasten turvallisuuden vuoksi. Erilaisia heinähäkkeitä on kokeiltu useita mutta täysin toimivaa ratkaisua ei ole ollut. Verkoista on jouduttu irrottamaan niihin juuttuneita poikasia. Aikuinen kani on katkaissut jalkansa heinähäkkiin. Olen monessa kohtaa katsonut turvallisemmaksi vaihtoehdoksi heinien antamisen suoraan maahan. Vaikka heinää ei tarkastushetkellä näyttäisi olevan jäljellä, kanit kuitenkin saavat sitä riittävästi ihan joka päivä. Lisäksi häkit kuivutetaan runsaasti oljella, joka on sekin syömäkelpoista korsirehua. Kun on satanut niinkin paljon kuin nyt, näyttää jäljellä olevakin syömäkelpoinen heinä vettyneeltä pahnalta. Näin huonot sääolosuhteet eivät kuitenkaan ole ihan normaali tilanne. Häkit on reilusti kuivutettu, mutta eivät näytä siltä kovin kauaa.

Kanit saavat myös täydennysrehua. Ne ruokitaan sekoituksella joka sisältää kauraa sekä valkuaislisänä lehmien rehuja, rypsiä, tai esim. rouhittua härkäpapua. Kaneilla ei voi pitää jatkuvasti tarjolla rehua vaan se jaetaan kerran päivässä. Rehua ei välttämättä jaeta ihan joka päivä mutta viisi kertaa viikossa on ollut sellainen minimi keväästä syksyyn. Lisäksi imettävät emot saavat rehun joka päivä, sekä talvikaudella se jaetaan myös joka päivä, sekä rehun määrää nostetaan sillä kani kuluttaa paljon energiaa lämmöntuottoon. Kanit ovat herkkusuita ja syövät useimmiten nopeasti kupit tyhjiksi. Täydennysrehun saanti on kuitenkin rajoitettava sillä kanin suolisto ei toimi oikein jos se ei saa riittävästi kuitua, ja kani ei välttämättä syö tarpeeksi korsirehua jos sillä on herkkuja tarjolla. Lisäksi kanit kerryttävät rasvaa epäterveellisesti sisäelinten ympärille, niillä ei ole sellaista rasvakudosta että se kertyisi ihon alle joten lihavuutta ei pysty kania tunnustelemalla oikein päättelemään.

Kanit juotetaan joka päivä vähintään kahdesti vuorokaudessa. Ne juovat eniten rehunjaon yhteydessä jolloin vedet jaetaan parikin täyttökierrosta siten että kaikille jää vettä kuppiin eli ovat juoneet kyllikseen. Vesi saattaa kuitenkin loppua ennen seuraavaa jakoa tai kanit saattavat myös kaataa vesikuppinsa. Pakkasilla vedet taas jäätyvät. Kanien riittävästä veden saannista kuitenkin huolehditaan ympäri vuoden jakamalla sula vesi vähintään kahdesti vuorokaudessa.

Kanit on hyvin ruokittu heinällä, hyvälaatuisella oljella sekä täydennysrehulla (kaura/pelletti), ja ne saavat riittävästi vettä. Laki ei edellytä ruoan ja veden jatkuvaa tarjolla oloa, vaan että eläin saa riittävästi tarvitsemaansa ravintoa ja vettä. Kanien kunnossa tai voinnissa ei ole mitään huomautettavaa mikä viittaisi päinvastaiseen kuin olen kanien ruokinnasta kertonut.

Kuolleet kaninpoikaset ja sairaat kaniyksilöt

On aivan tavallista, että kaninpoikasia kuolee. Yleensä nämä ovat yksittäistapauksia mutta toisinaan menee useampi kerralla eli lyhyen ajan sisään, tai jopa koko poikue. Poikasissa ei useinkaan ehdi näkyä mitään oireita, vaan ne kuolevat äkisti ja yllättäen. Oireita näyttävät sairastuneet poikaset lopetetaan viivyttämättä jos toipuminen näyttää epätodennäköiseltä. Raadot on aina hävitetty asianmukaisesti heti ne tavattaessa. Tarkastuskäynnillä 2.10. olin nostanut edellisenä yönä vielä yömyöhällä kiertäessäni kuolleen poikasen häkin katolle ja valitettavasti unohdin viedä sen mukani kun tarhoilta lähdin pois. Muita sairastuneita en ollut nähnyt mutta niitä oli sitten kuollut muutama lisää ja tarkastus suoritettiin ennenkuin Tamminen oli seuraavaksi tulossa tarhoille ja olisi hävittänyt raadot. Häkin muiden kanienvoimintatarkistetaan aina kuolleita löydettyä allekirjoittaneen toimesta. Nämä äkilliset kuolemat koskevat tosiaan vain kaninpoikasia ja se on lajille tyypillistä. Aikuisia ei näihin suolistoperäisiin poikasia tappaviin pöpöihin juuri sairastu eikä kuole, meillä ei ole ripulitauteja esiintynyt aikuisilla lainkaan.

Kanit ovat herkkiä hengitystien infektioille ja taudit leviävät myös nopeasti kanista toiseen, eivät varsinaisesti ympäristöstä. Näiden tarttuvien tautien suhteen kaniensa ulkona puhtaassa ilmassa asuttaminen, riittävällä etäisyydellä toisistaan on suuri etu. Lieväoireisena nämä taudit eivät vaadi välitöntä lopetusta tai teurastusta, mutta mikäli kani näyttää oireita pahenevat se tietysti lopetetaan eläinsuojelullisista syistä. Tehokkain toimenpide on sairastuneiden kaniensa poistaminen ja vastustuskykyisten yksilöiden suosiminen jalostuksessa. Ei sairastumisilta voi kokonaan välttyä, ratkaisevaa ja oleellista lienee se että sairastuneet lopetetaan tai teurastetaan, taloudellisesti kaniensa lääkitseminen ei ole kannattava vaihtoehto ja ennuste harvoin hyvä.

Yhteenveto

Tarkastuskertomuksessa 2.10. esitetty luonnos hallintopäätökseksi *kursiivilla* ja oma kommenttini sen alla.

- kaikilla kaneilla on oltava käytettävissään asianmukainen pesälaatikko, koppi onkalo tai muu vastaava pesätila

Tällainen vaatimus löytyy valtioneuvoston asetuksesta koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta, mutta Eviran sivuilla lukee, ettei tämä asetetus koske tuotantokaneja, joten en katso syyllistyneeni mihinkään rikkeeseen. Mitä säänsuojiiin tulee, olemme yhteistyöhaluisia niiden parantamisen suhteen kuten edellä olen asiasta kertonut.

- kaikilla kaneilla on oltava hampaita kuluttavaa jyrstävää ruokaa

Kaikilla kaneilla on jatkuvasti tarjolla vähintään kuivikkeena käytetty olki. Ruoaksi tarkoitettu heinä jaetaan joka päivä ja olkea lisätään tarvittaessa, joten kaniensa korsiin saanti ja hampaiden normaali kuluminen on täysin turvattu.

- vettä on oltava kaikilla kaneilla saatavilla

Laki ei edellytä veden jatkuvaa tarjolla oloa vaan että eläin saa sitä riittävästi. Kanit juotetaan vähintään kahdesti vuorokaudessa niin että kuppeihin myös jää vettä myöhempään tarpeeseen.

- kaniinin pitopaikan vähimmäiskoon on täytyttävä

Tämä kohta löytyy valtioneuvoston asetuksesta koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta mutta kuten edellä todettu Eviran mukaan tämä asetetus ei koske tuotantokaneja, mutta on ehkä suositus tuotantokaniensa häkkikoon suunnittelulle. Näin ollen en katso syyllistyneeni mihinkään rikkeeseen mutta olen yhteistyöhaluinen luopumaan liian pienistä häkeistä kokonaan kohtuullisella siirtymäajalla.

Lisäksi;

Hallintopäätösluonnoksen perusteluissa kohta:

- eläinsuojeluviranomainen tulee jatkossa harkitsemaan el.suojelulain 44 pykälän mukaisiin välittömiin toimiin ryhtymistä kaniensa hyvinvoinnin turvaamiseksi, jos kaniensa hoitoa ja olosuhteita ei saada pysyvästi parempaan kuntoon. Käytännössä tämä tarkoittaa kaniensa poisottoa omistajalta ja mahdollista lopetusta.

Kaniensa hyvinvointi ei ole oleellisesti vaarantunut mistään esitetystä syystä. Ne on ruokittu, juotettu ja niillä on säältä suojaa, ja ne ovat hyväkuntoisia ja -vointisia eläimiä. Mahdolliset puutteet eivät ole sellaisia että kaniensa terveys vaarantuisi oleellisesti lähitulevaisuudessa kaikkien tässä vastineessa kertomaani perustuen. Tunnen kohtuuttoman suurta jatkuvaa stressiä ja pelkoa eläinten menettämisestä. Esimerkiksi rex-kanin rahallinen arvo on noin 80€, kaniensa joukossa on lisäksi ulkomaantuonteja ja muita korvaamattomia jalostuseläimiä, joten taloudellisestikin huoli ei ole aivan mitätön.

Johanne Koivunen, [yhteystiedot]